

По сè изгледа, летово во Македонија од "сцена" ќе се симне и најмасовниот начин на купување прехранбени продукти и друга стока од малопродажбата. Поточно, веќе од јуни годинава ќе се укинат граѓанските чекови како средство за бескаматно плаќање на рати. Значи, нема веќе "бескаматно" купување на рати, туку на сцена стапува принципот - ако имаш купи, ако не купи на рати со камата.

Генерално, според министерот за финансии, Трајко Славески, ваквата мерка е оправдана, зашто така е секаде во развиениот свет, а Македонија е и последната земја од поранешна СФРЈ која го презема овој чекор преку укинување на гарантираните чекови. Но, сепак останува дилемата како ќе се преживее во услови на продолжена транзиција, која во Македонија доби таков "залет", па веќе не ѝ се гледа крајот. А и како во вака влошена економска состојба за населението, граѓаните ќе се мотивираат да купуваат на рати. Бидејќи и сега може на рати да се купува со платежна картичка, но никој не сака да признае дека каматните стапки во Македонија се толку многу високи кај картичките, така што повторно сме исклучок во негативна смисла, како во светски рамки, така и во регионот.

СО ОДЛУКА НА МИНИСТЕРОТ ЗА ДА СЕ КОРИСТИ ЗА ОДЛОЖЕНО

СТОП ЗА ГРАЃАНСКИТЕ ЧЕКОВИ КАКО СРЕДСТВО ЗА БЕСКАМАТНО ПЛАЌАЊЕ НА РАТИ

НЕМА ВЕЌЕ "ПР

Македонскиот начин на преживување во услови на транзиција на која, барем кај нас, сè уште не ѝ се "гледа крајот", по сè изгледа ќе остане осиромашен за еден од клучните начини за "врзување" на крајот и почетокот од први до први. Имено, министерот за финансии, Трајко Славески, одлучи да се укинат граѓанските чекови како средство за бескаматно плаќање на рати. Па, така во иднина чекот ќе може да се користи само како платежно средство.

"Гарантираните чекови кои досега се издаваа се сива емисија пари надвор од контролата на Народна банка, токму поради аномалиите во користењето на чековите", посочува Славески.

Според него, последниве неколку години Македонија назадувала во овој дел и не се направило ништо чековите да ја добијат вистинската функција.

Првобитно банките требаше да имаат два месеца за да го приспособат работењето на новиот принцип, а најдоцна до 30 ноември годинава да ги наплатат сите чекови, истакнуваше министерот Славески. Тој им сугерираше на банкарите од март до април годинава да се воздржат од издавање граѓански чекови за подоцна да немаат проблеми со наплатата.

Но, набрзо "падна" нов договор меѓу министерот Славески и банкарите. Тргувањето со чекови ќе се пролонгира

до крајот на годината. Банкарите со министерот Славески договорија нови рокови за реформата. Сегашните гарантирани чекови банките ќе ги издаваат до јуни, а во платниот промет ќе се користат до декември.

"15 јуни е крајниот рок. Од 16 јуни банките ќе почнат да издаваат чек во нула форма, кој нема да биде гарантиран. Дотогаш ќе издаваат како сегашните чекови", изјави Трајко Славески.

Дека нема место за паника потврди и првиот човек на Стопанска банка.

"Гарантираните чекови кои ќе се издаваат во наредните три ипол месеци ќе се примаат некаде до крајот на оваа година", рече Глигор Бишев, кој воедно е и претседател на Здружението на банкари.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Причината за ваквото барање до Здружението за банкарство при Стопанска комора на Македонија, каде е испратено, е тоа што таа Спогодба е спротивна на законските одредби за чекот, според кои тој не може да биде гарантиран од банката која го издава. Како причина министерот Славески ги истакна и присутните аномалии во платниот промет и потребата да се избегне практиката кружење на чекови.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

ФИНАНСИИ ОД ЈУНИ ЧЕКОТ ПРЕСТАНУВА ПЛАЌАЊЕ

ХАОС ПРЕД КАСИТЕ

Во Министерството за финансии велат дека и во иднина банките ќе издаваат чекови од тековни сметки, но тоа ќе се прави како секаде во светот. Една од можните опции за изгледот на чекот е на секој образец да го пишува името, адресата, па дури и матичниот број на граѓанинот. Доколку се плаќа со ваков чек, најверојатно трговецот покретието на имателот на чекот ќе го проверува преку телефон, за што кај банките ќе треба да се направат соодветни подготовки.

Убава "идеја" нема што, но останува нејасно како тоа ќе профункционира во реалноста. На пример, ако на каса во "Тинекс" или во "Веро" се чека касиерката да се јави во банка за да го провери чекот, богами ќе се "почека". Оваа идеја е посебно загрижувачка, ако се знае дека банките работат до 16,30 часот, а трговијата до 22 часот.

платежните картички кои треба да досенат поквалитетен начин на кредитирање. Владата смета дека на ваков начин ќе успее да ги стави под контрола сивата економија и протокот на пари кои сега се вртат во оптек.

"Од лидер во платниот промет изминативе неколку години сме назадувале, а нè помина и Србија, која користеше наша техничка помош", изјави Славески.

Министерот потенцира дека во моментот банките нудат доволно производи кои ќе го заменат чекот. Во прилог на тоа го напомена зголеменото кредитирање за 30 проценти минатата година. Како "адут" за ваквиот радикален пресврт кај чековите го искористи и зголеменото користење на платежните картички. Според министерот Славески, чекови ќе постојат и натаму, при што појасни дека тие ќе се користат така како што е практика во светот. Тој додаде дека до банките ќе сугерираат во иднина на чековите кои ќе се издаваат да биде назначен сопственикот на чекот, а

ДВОУМЕЊЕ

Банкарите предупредуваат дека укинувањето на чековите и краткиот транзиционен период ќе предизвикаат повеќе проблеми. Тие се категорични дека не може чековите да се реализираат предвреме, како што налага министерот Славески, бидејќи се со назначен датум. "Проблеми очекувам во транзициониот период, особено кај банките кои имаат издадено многу чекови. Тие се кај трговците и прашање е дали до крајот на ноември ќе може да се повлечат. Тоа ќе им направи проблем, бидејќи не ќе можат да си го наплатат побарувањето. Но, ќе има голем финансиски товар и врз граѓаните зашто ќе мора предвреме да ги исчистат долговите на тековните сметки. Мора да има подолг транзиционен период кога се воведуваат радикални мерки", вели Горѓи Јанчовски, прв човек на Тутунска банка. Тој не очекува намалување на трговијата, зашто пла-

ЕЖИВУВАЊЕ" НА РАТИ!

"Досегашните гарантирани чекови се сива емисија на пари надвор од контролата на Народна банка на Република Македонија. НБРМ нема контрола на емисијата на пари поради аномалиите на користењето на чековите", рече министерот за финансии. Тој истакна дека Македонија е последна земја од поранешна СФРЈ која го презема чекорот укинување на гарантираните чекови и дека тоа мора да се направи. Практично со овој концепт Владата ги воведува

да биде напишан и неговиот матичен број. Министерот Славески не го крие задоволството од тоа што банкарите ги прифатиле препораките на Министерството за финансии. Тој уште еднаш повтори дека и при купувањето на рати со чекови трговците вкалкулирале трошоци, односно камата.

"Македонија не може да биде изолиран случај", вели Славески, бранејќи ја одлуката за укинување на гарантираните чекови.

тежните картички се супституција за чековите и се подобри, а во трката за привлекување корисници од јавната администрација многу паднаа и каматите на негативно салдо на картичките.

Во Инвестбанка посочуваат дека ќе се направи материјална штета за банките кои имаат издадено многу гарантирани чекови, бидејќи ќе мора да ги поништат.

"Што е со кредитите кои ги имаат пласирано банките и штедилниците, а кои се обезбедени со чекови. Тие кредити можат да бидат и долгорочни," смета Владимир Ефтимоски, директор на платниот промет во Инвестбанка.

Наспроти ова, дел од експертите, пак, велат дека овој потег е исправен.

"Досегашниот нелегален начин на користење на чековите мораше еднаш да се укине. Чековите треба да останат како средство. Но, со нив треба да се плаќа одредена трансакција и тоа на неограничен износ, односно во рамки на салдото на корисникот, а не како досега на ограничена сума", објаснуваат тие.

Според експертите, со ваквиот начин на користење на чековите банките не можат да ја планираат ликвидноста, бидејќи не знаат колкава сума напишана на чекови лежи нерегистрирана по продавници и кога точно ќе се реализира.

БАНКАРИТЕ ВЕЛАТ ДЕКА ГАРАНТИРАНИТЕ ЧЕКОВИ КОИ КЕ СЕ ИЗДАВААТ ВО НАРЕДНИТЕ ТРИ ИПОЛ МЕСЕЦИ КЕ СЕ ПРИМААТ НЕКАДЕ ДО КРАЈОТ НА ГОДИНАТА

ТРГОВЦИТЕ НА "КРСТОПАТ"

По најавата на Владата дека од јуни ќе се укинат чековите, мислењата на трговците се поделени. За колонијалите и помалите дуќани подобро е плаќањето со чекови.

Додека за супермаркетите, бутиците, дуќаните за специјализирана стока подобро е плаќањето со платежни картички.

"Плаќањето со платежни картички за нас е понеисплатливо, затоа што банките ни наплатуваат провизија. Обично кај нас се пазари помало количество, па кога ќе ни се пресмета и провизијата, за нас не останува профит. Луѓето се навикнати да им даваме стока на почек, за која ни оставаат чекови", велат сопствениците на малите дуќанчиња.

Трговците, особено помалите дуќанџии, стравуваат дека оваа новина значително ќе им го намали прометот. Голем дел од граѓаните, особено оние со помали и со нередовни примања, пак, велат дека со укинувањето на гарантираните чекови ќе им се пресече единствениот вентил низ кој можеа да се справат со немаштијата. Тие и натаму веруваат дека чековите од тековните

ПАРИЧНАТА МАСА Е ПОД КОНТРОЛА

Најавувајќи ја реформата во работењето со граѓански чекови, министерот Славески изјави дека Централната банка не знае колкава е сивата емисија на пари, која е надвор од контролата на Народна банка, токму поради тоа што не се знае колку чекови се во промет. На одговорот од банката не се чекаше многу.

Народна банка ја контролира паричната маса која е во оптек, му одговори веднаш гувернерот Петар Гошев на министерот за финансии, Трајко Славески. Гувернерот рече дека нема ништо лошо во тоа што Владата го интензивира воведувањето платежни картички.

"Последните 12 години просечната инфлација е 2,4 отсто, што е доволен аргумент дека Народна банка ја контролира паричната маса која е во оптек", изјави Гошев.

сметки за нив се поевтина варијанта во споредба со картичките. За разлика од нив, сопствениците на поголемите дуќани сметаат дека ваквото повлекување на чековите од употреба нема да влијае врз продажбата. Тие велат дека луѓето создале навика да ја плаќаат стоката со картички. Оние, пак, кои сè уште не набавиле апарати за читање на платежни картички велат дека губат голем број муштерии. Бројот на чековите кои се пуштени во промет сè уште е голем. Трговците велат дека не ја редуцираат нивната употреба, а ќе ги примаат сè додека централната власт не ја стопира нивната употреба.

Реакциите кај граѓаните се поделени. Едни сметаат дека мерката е добредојдена, додека други се шокирани и велат дека е избрзана и тешко ќе биде применлива. Особено ако се има предвид дека тековните сметки, какви што се сега, на многумина им овозможуваат да вратат крај со крај во месецот.

R. РАФАЈЛОВСКИ
КОНСАЛТИНГ

НОВО ПРЕТПЛАТЕНЕ СЕ

Во рамките на претплата за 2005 година ќе го добиете засега **Единственото Мултимедијално CD** во Република Македонија од оваа проблематика. Комплетниот **R-Регистар** освен во печатената форма ќе го добиете и во електронска форма. Со инсталацијата на добивеното CD и по завршување на процедурата за негово инсталирање Вие ќе имате можност секојдневно да го ажурирате R-Регистарот. По пат на наједноставната команда **АЖУРИРАЈ** со посетата на нашата веб-страница дневно ќе ги внесуваме измените, **ВЕДНАШ** по нивното објавување. Постојавата горлива тема за спорото пристигање на податоците е веќе минато до колку сте наши претплатници. Покрај ова ќе добиете уште едно **CD на крајот на 2005 година** со списанието **Репрезент и Даночен Практикум** со што трајно ќе ги сочувате списанијата.

Сето ова во рамките на истата цена од само 14.700 денари.

ПОЧИТУВАНИ КОМИТЕНТИ!

Пред Вас е понудата на **РАФАЈЛОВСКИ КОНСАЛТИНГ** за претплата на стручните списанија **РЕПРЕЗЕНТ** и **R-Регистар** за 2005 година. Списанието **РЕПРЕЗЕНТ** содржовски е многу разновидно, ги разработува сите најактуелни и најгорливи теми од секојдневното работење, почнувајќи од даноците, сметководството, фирмите, финансите, менаџментот, берзата, правото и многу други области. Во **ДАНОЧНИОТ ПРАКТИКУМ**, што го подготвуваме во рамките на списанието **РЕПРЕЗЕНТ**, нашите врвни стручњаци од оваа област ги објаснуваат проблемите со кои се соочувате, за данокот на додадена вредност, за персоналниот данок, за данокот на добиток и данокот на имот. **Својединалото издание** на **РЕПРЕЗЕНТ** содржи упатства за составување на годишна сметка. **R-Регистарот** е во пластични кораци, со подвижни листови на основното издание во кое се содржани упатства и сите податоци што Ви се потребни во секојдневното работење и кои редовно ќе се ажурираат.

R-Регистарот е поделен на 8 дела и тоа:

- Азбучен регистар на прописи
- Надоместоци
- Прописи
- Уплатни сметки и шифри на плаќање
- Камати, коефициенти и стапки
- Курсни листи
- Плати
- Други информации

R-Регистар на мултимедијално CD! Списанието **РЕПРЕЗЕНТ** и **ДАНОЧНИОТ ПРАКТИКУМ** на мултимедијално CD!

На нашата веб-страница на интернет ќе добиете сите податоци со одмазд дадена инфр.

Кореспонденца ја праќајте на: **www.r-registar.com.mk**

ЕДНА ПРЕПЛАТА ЗА:

- 25 СПИСАНИЈА
- 2 МУЛТИМЕДИЈАЛНИ CD-а
- 1 R-РЕГИСТАР
- 16 ДОПОЛНУВАЊА

Со волни,
Вера Рафајловска

12 СПИСАНИЈА
РЕПРЕЗЕНТ

12 БРОЈА
ДАНОЧЕН
ПРАКТИКУМ

1 R-РЕГИСТАР СО
ОСНОВНА ВЛОШКА

СО ПРЕКУ
300

СТРАНИЦИ И
16

ДОПОЛНУВАЊА

1 СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАНИЕ

НОВО
2 МУЛТИМЕДИЈАЛНИ CD-а

САМО ЗА
14.700 ДЕН